

NAŠ DOM

LIST ZA KMEČKO
MLADINO

»Naš dom« izhaja v prvi polovici meseca. Naročnina za vse leto dvanajst (12) Din. — Za Italijo 7 Lir, Avstrijo 2 in pol šilinga, za Ameriko 0.40 Dol. Za druge države vrednost 20 Din. — Naslov: »Naš dom«, Maribor, Koroška cesta 5. — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gospodska ulica r. z. z n. z. Ulica 10. oktobra

Obreštuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in ne odteguje vlagateljem rentnega davka.

Urednikova beseda: Dopisi, ki niso zagledali belega dne v tej številki, pridejo prihodnjič na vrsto. — Rudolfu K.: Prejeli; bo odvisno od dobre volje Naceka — Ugani ga. — Avgustu F. in Ivanki K.: Lepo, da kažeta tako živahno zanimanje; Za objavo pa ni. Ni lahko napisati take vrste objavljenih stvari. Poročajte mi rajši kaj o fantovskem prosvetnem gibanju v Vašem kraju. — Vsi prav lepo pozdravljeni!

Agitatorji in agitatorice

Našega Doma!

Prejeli smo veliko seznamov novih naročnikov. — Opozarjamo, da ne bo nikake zamere, da prihajajo pri žrebanju samo tisti agitatorji v poštev, kateri so s seznamom novih naročnikov vred poslali, oziroma oskrbeli tudi naročnino za celo leto. Baš radi tega smo morali žrebanje nagrad odložiti do konca tega meseca. Prosimo torej, da se vpošlje čimpreje naročnina za nove naročnike. Pa tudi ostale naročnike prosimo, da poravnajo naročnino. Saj smo že zadnjič napisali: Naš dom se vzdržuje iz idealizma in zavednosti krščanske mladine!

Kjer bratje mro . . .

V. č.

Usodno je bilo za naš slovenski rod na Koroškem nemško priseljevanje; zadnjih sto let pa ugonablja Slovence na Koroškem nemška šola. Ni izdatnejšega sredstva kak narod potujčiti, nego je raznarodovalna šola. S čim so ponemčili trge in mesta v slovenskem delu Koroške? S pomočjo nemške šole. Kako so bile Borovlje še slovenske pred 40, 50 leti! Ponemčili so jih z nemško šolo (petrazredna osnovna, trirazredna meščanska) in z nemškim otroškim vrtcem. Mož, ki je pred nekaj leti umrl, doma iz okolice Železne Kaple, mi je pravil: Ko sem jaz kot otrok prihajal v Železno Kaplo, so otroci na trgu vsi slovensko govorili. Kapla je bila slovenska. Danes otroci na trgu govorijo nemško. S čim so jih ponemčili? S pomočjo nemške šole.

Na binkoštni pondeljek leta 1838. je pridigoval v Blatogradu, severno od Vrbskega jezera, Anton Martin Slomšek. Govoril je v samoslovenskem jeziku in bodril ljudstvo, naj ostane zvesto svojemu slovenskemu maternemu jeziku in naj tudi otroke uči v njem. Bil je tedaj za župnika v Blatogradu (od 1827 do 1844) Ziljan Urban Jarnik. Danes je Blatograd nemški; ponemčila ga je šola.

Sosednja župnija od Blatograda so Čajnc.e. Leta 1848. je štela župnija 1333 duš. Župnija je bila tedaj še popolnoma slovenska; pri šolski skušnji je bil en sam otrok nemški; šola pa je bila že popolnoma nemška. Danes so Čajnce nemške, ponemčila jih je šola. — Navedli bi lahko še več zgledov, pa ni prostora.

Leta 1869. do 1870. je koroški deželni svet poslal na razne slovenske občine okrožnice z vprašanjem, ali želijo občine v šolah: »čisto nemški« ali »čisto slovenski« ali »nemški in slovenski pouk«. Občine so odgovorile, da želijo slovenski, in kolikor je potrebno, tudi nemški pouk. In kaj je storil nemški koroški deželni šolski svet? Ukazal je, da se morajo otroci že v prvem šolskem letu poučevati nemško. Občine so protestirale. Važno je, da to vemo, ker se danes nemški mogotci na Koroškem vedno sklicujejo na to, da starši hočejo nemške šole. A starši so protestirali proti nemškim šolam, le da jih nihče ni poslušal. Njihovi protesti so bili glas vpijočega v puščavi. Hoteli so ponemčiti Slovence na Koroškem in so jim vsilili nemške šole, noben protest ni pomagal.

Vse zastoni! Šola je ostala nemška. Zaradi lepšega so imenovali te šole, v katerih se je otrok že takoj, prvo šolsko leto, ja, že takoj prvi te-

den, začel učiti nemško, »utrakvistične« ali dvojezične. Lepa dvojezičnost šol, v katerih je slovenski jezik samo pomožni, posredovalni jezik, v katerih učitelj že čez par mesecev po vstopu otrok začne z otroci nemško govoriti! Lepa dvojezičnost šol, v katerih se ne sme zapeti nobena slovenska pesmica, v katerih je vse računstvo izključno nemško, pozdrav nemški, molitev nemška, šolske knjižnice izključno nemške! In ko slovenski otrok s 14 leti zapusti te šole, ne zna ne slovensko brati, še manj pisati! V bližini mest, po mestih in trgih, pa hodi slovenski otrok v nemške šole, v katerih se ne učijo niti slovenskih (latinskih) črk. Takim slovenskim otrokom je slovenska knjiga za vedno zapečatená s sedmimi pečati.

15.000 slovenskih otrok na Koroškem hodi v nemške šole. Trumoma se nam ponemčuje naš rod na Koroškem.

Posebno žalostno je v krajih, kjer so po letu 1918. nemški duhovniki še iz cerkve izrinili slovenščino.

Leto 1918.! Bilo bi lahko mejnik med žalostno preteklostjo in lepšo bodočnostjo Slovencev na Koroškem. Toda: 50 let je šola vzgajala ljudstvo za nemško zmagó pri plebiscitu. Brez te ponemčevalne šole bi Nemci plebiscita nikdar ne bili dobili.

Imejmo gorko srce za vse stiskane brate. Obhajamo šestdesetletnico pisatelja romana »Pod svobodnim solncem«. Naj bi vsak Slovenec letos prebral ta veličastni roman. In z zlatimi črkami si zapišimo v srce besede, ki stoje na 187. strani drugega dela: »Velik bo Sloven, bival bo v mirnih hišah, rejene bodo njegove črede, svobodno solnce mu bo svetilo leto in dan, če bo složen z brati. Inače pride tujec, postavi mu peto na tilnik, — in svoboden narod postane rob.«

Razdejané duše.

(Pretrsljiva zgodba iz naših krajev; za N.D. napisal fant od Soče.)

Oblaki ...

Marijan je bil Janku, gospodu Marku in vsem, ki so občutili tesnobo po Maričini smrti, edina tolažba. Krepak rod je bil pognal na Visolah, kakor je bilo poznati po zdravem, razumnem Marijančku. Z vso nežnostjo in skrbnostjo se je Janko posvečal vzgoji svojega ljubljenege edinca, na katerega ličecih se je črtala sličnost s pokojno materjo. V takšnem razpoloženju so minila tri leta in na Visolah se ni odtlej malodane nič izpremenilo.

Razlogi gospodinjstva so bili, ki so vedno silili v ospredje. Vsepovsod, kamor si pogledal, so se pogrešale marljive in skrbne roke kakor so bile Maričine. Ni je bilo osebe, ki bi s svojo ljubeznijo in delavnostjo podpirala tri visolske kote. Janko je vse bolj zgubljal veselje do dela. Kakor da je čutil, da sam ni kos Visolam in njih gospodarstvu. To tem bolj, ker je tudi gospod Marko vsebolj pešal in se je bilo ob priliki težke bolezni celo bati katastrofe. Pa je gospod Marko s svojo čvrsto naravo nadvladal zlo bolezní. Prihajalo je novo zlo ...

Janko je iz dneva v dan čezdalje bolj čutil, da ne bo moglo ostati pri tem stanju. Vzgoja sina-edinca, gospodinjstvo, ljubezen. Oglašalo se je v njegovem srcu nekaj iz dobe njegovega vseučiliškega učenja. V nepre-

spanih nočeh je mislil nanjo, ob kateri je bil s toliko silo začutil v sebi prvokrat tako prijetno toploto, kakršne ni bilo v njegovi zavesti ne prej ne poslej. Zaživel se je bil v Maričino bližino in z nežnostjo sprejemal vračanja. Toda tega, kar je bil doživel v Pavlini družini, mu Maričina bližina ni dala. Tako se mu je sedaj osamljenemu nenadoma zazdelo. Kako se je sploh moglo zgoditi, da je Pavla izginila iz njegovega spomina. Ali je sploh kedaj zares izginila? Ni si vedel dati odgovora. Šel je nekega dne in napisal Pavli pismo. V nestrpnosti so minili tisti dnevi, v katerih je čakal odgovora. Pavla je končno odgovorila. »Če Ti je drago, kakor hočeš. Pridi pome.« V tem smislu je izzvenelo njeno pisanje. Janko je vedel, da ne more o tem sam odločati. Stopil je h gospodu Marku in navezal razgovor o vsakdanjih stvareh, tudi tisto, kar mu je že dolgo sem težilo spomin in vse njegovo bistvo.

»Kakšna ženska je to,« je menil gospod Marko takoj od početka. »Ali misliš, da Ti je ostala ves čas vdana in zvesta?«

»Rad jo imam,« je odvrnil Janko in uprl svoj pogled v tla. V očeh gospoda Marka je zablisnilo nekaj kakor odpuščajoča in vse razumevajoča dobrotljivost.

»Poglej« je nadaljeval gospod Marko — »skrbelih rok pogrešaš in mater svojemu edincu. Ali je pridnih rok in ali se pričakovana materinska ljubezen ne bo sprevrgla v mačehovsko gorje? Kje imaš jamstvo?«

»Čutim, da mora biti vse tako, kakor si želim. Pavla je plemenito dekle.«

»Čut? Ali ni ustvarjen kakor za to, da speljuje ljudi v gorje in prevaro? Na to se ne smeš zanašati. Bogve, kaj se je bilo godilo v dolgih letih.«

»To so sumničenja.«

»Nobena sumničenja; samo previdnost. Tebi hočem dobro in tvojemu otroku. In za čast Visol gre. Toda če se že moraš poročiti, potem bi ti nasvetoval nekaj drugega. S Pogačnikovimi smo si že toliko let v prijateljskih odnosajih. Sonja je brhko dekle in izobraženo, na kar moraš tudi ozir jemati. Tvojih let je, če se prav spominjam. Kot srednješolec si stanoval pri Ravniharjevih. Radi so te imeli, kakor da bi bil njihov. Z Lenčko sta bila vedno skupaj. Kaj je neki sedaj z dekletom? Potem pa Škerjančeva gospa. Vdova sicer, toda mlada in bogata. Vredno je zanimanja vse to in še drugo, če si se že odločil, da zajadraš vdrugič v zakonski stan. Pa tudi razmišljanja. Ne tolmači po krivem mojih nasvetov. Ne silim, ampak samo priporočam. Iz kakšne rodbine je ta Pavla?«

»Oče je bil tedaj tovarniški delavec, mati pa si je v težkih razmerah pomagala kot perica. Poštena rodbina.«

»Dobro, radi mene; toda samo če ne bo nobenega zadržka v omenjenem smislu. Visole morajo ostati čiste! Radi tega imam pravico, da poizvem, kako in kaj. Čez teden dni dobiš moj končni odgovor. Trdno sem prepričan, da boš svojo odločitev vezal na željo človeka, ki mu je tvoje in tvojega otroka dobro poglavitna stvar.«

Gospod Marko je še istega dne pisal nekemu svojemu prijatelju, upokojenemu višjemu častniku, ki je stanoval v mestu, ki je bil Pavlin rojstni in pristojni kraj, pismo, v katerem ga je prosil za sporočilo, kdo je omenjeno dekle, kaj so njeni starši in kakšno je dekle po svojih lastnostih in morebitnih posebnostih z ozirom na pretekla leta.

Ni minilo dolgo. Gospod Marko je prejel prijateljev odgovor. V mrke poteze in gube je prehajal njegov sicer plemeniti izraz na licu, ko je bral pismo. Nesel ga je takoj Janku, ki je hlastno segel po njem. Z zadrževanim občutjem je čakal gospod Marko na učinek pisanih vrstic. Nekaj je bilo v tem tudi radovednosti glede tega, kako se bo Janko odločil. V zadnjih mesecih je zapazil na Janku spremembo. Gospod Marko je bil od njega vedno navajen, da je sledil njegovemu nasvetu v kateremkoli vprašanju. V zadnjem času pa se je nemalokrat primerilo, da je Janko šel preko nasvetov in mnenja gospoda Marka. Toda ni mu tega zameril. Smatral je to spremembo kot nekaj trenutnega in povzročenega po nenadnih novih željah po življenskih spremembah. Kaj se je godilo v Jankovi duši v zadnjem času? Venomer je sililo to vprašanje v ospredje paznje gospoda Marka. Kako se bo Janko odločil? V takšnem razmišljanju ga je nenadoma zmotila bliskovita Jankova kretnja. Prsti so se stisnili v pest, ki je razcefrala pismo, ga vrgla na tla, kamor je za nameček še sledil pljunek.

»Laž,« je siknilo iz Jankovih ust.

»Laž?« je menil gospod Marko in molčal.

(Nadaljevanje.)

Goščave in puščave kralj in gospodar.

Običajno nazivamo leva za kralja živali in zverin. Pa bi bilo veliko primerneje, označiti slona za kralja živali. Vedeti je treba namreč, da si lev sploh ne upa počakati napada od strani slona, ampak rajši zbeži, kar ni seveda niti najmanj v skladu z njegovim kraljevskim dostojanstvom. Znani ameriški lovec zverin W. S. Chadwick prinaša v neki ameriški reviji izredno zanimivo poročilo o svojih bogatih lovskih doživljajih, ki jih je prestal v zapadno-afriški koloniji Angoli. Ob tej priliki je mogel dodobra spoznati odnose med levom in slonom. Med drugim piše: »Nenadoma smo nekega dne v bližini nekega močvirja zapazili v senci trnjevega grmičevja glavo mladega slona. Starost malega slona je bila komaj par dni. Zanimalo me je, kje se neki nahaja slonica-mati in sem splezal v svrhu opazovanja na drevo v bližini. Čakal sem, iz katere smeri bo prišla. Potem ko sem stal v zavetju drevesa nekako dve uri, mi je šinila pozornost na dvoje rjavih prikazni, ki sta se potuhnjeno približevali mlademu slonu. Od časa do časa sta postali in dvigali gobec v zrak, kakor da bi hoteli iznjuhati kraj, kjer se trenutno nahaja mati-slonica: krasen lev in levinja. Ko sta si bila menda v svesti, da jima ne preti nobena nevarnost, sta z bliskovitimi in močnimi skoki prešla k napadu. Ko je slonič začutil nevarnost, je skozi puščavsko tišino odjeknil zvok, ki nalikuje nekako glasu trompete, in s katerim je slonič dal izraza svoji bojazni spričo nevarnosti, ki mu je pretila. Kakor bi trenil se je iz ozadja pojavila slonica-mati ter se spustila v tek, ki bi kakšnemu dirkalnemu konju prinesel gotovo zmago. Pod

njenimi nogami so puščavska tla kakor grmela. Lev in levinja sta se brž zaokrenila in zbežala, kar so ju nesle noge. Niti nazaj pogledati nista imela časa. Slonica-mati je z rilcem obtipavala sloniča hoteč se prepričati, da se mu ni nič zgodilo. Z oglušujočim trompetanjem, ki je spremljalo bežeči levji zverini, je dala izraza svojemu veselju, ker je slonič ostal pri življenju. Bilo pa je v tem zvoku tudi nekaj kakor pretnja in maščevanje.

Leto pozneje sem se mogel prepričati, da se takšna pretnja in maščevanje lahko tudi izpolnita na grozovit način. Sredi goste goščave sem bil zapazil zmrcvarjene in strahovito zdelane ostanke nekega živalskega bitja, ki je moglo nekoč priti na svet kot lev. Zemlja okoli je bila čisto poteptana, kakor da bi bila na njej plesala cela slonja družina. V resnici sem mogel po sledovih kmalu razbrati, da gre samo za stopinje enega ter istega slona, oziroma slonice. Ostanki levjega telesa so bili globoko v zemljo pomandrani ter spremešani s krvjo in umazano zemljo, iz katere so molele krpe mesa in komadi kosti. Bilo je nekoliko kilometrov stran, ko sem našel nekoč mogočne levje šape, ki jih je bila neka višja sila odtrgala od levjega telesa. Grozno maščevanje slonice-matere... Domačini pravijo, da zasleduje slonica dolgo časa roparsko žival, ki se je bila drznila dotakniti se mladega slona. In pravijo, da vedo to tudi levi prav dobro in da je očitno znamenje, da se zverinam sila slabo godi, če se drznejo — tvegati srečanje s slonico materjo...«

Potemtakem bi morali na podlagi Chadwickovih izkušenj in doživljanj domnevati, da je nemara res krivica, če so slonu vzeli naziv kralja živali.

Tajne egipčanskih grobov.

Po bridkih neuspehih, ko sem kopal na lastno pest — piše Arthur Weigall v *The World's Work* — sem imel srečo, da me je egipčanska vlada imenovala za generalnega nadzornika starin v sedežem v Luxorju, starih Thebah. Moja naloga je bila, da sem nadzoroval vsako važno odkritje. Kopali smo v Dolini kraljevih grobov, kjer so kasneje našli Tutan-

kamonov grob, ob vsaki hladni dobi. Dela je denarno vzdrževal in vodil Američan Theodor Davis.

Odkritja v tej dolini so se dogajala vedno čisto slučajno. Tako so tudi prve dni mojega imenovanja nenadoma odkrili dohod v neki grob. V skalo vsekane stopnice so vodile nizdol do vrat, ki jih je zapiral kamenit nasip. V nasipu se je nahajala zgoraj luknja, ki je bila dovolj velika, da se je moglo

skozi njo videti v hodnik, ki je vodil nizdol v temo. Mogli smo ravno še opaziti druga, s kamenjem zaprta vrata, in ko smo dospeli do teh, smo s pomočjo naših električnih svetilk videli majhen prostor, ki je bil do vrha napolnjen s krasnim, zlato okovanim pohištvom.

Tisto noč sem stal s puško v roki na straži ob vhodu v grob. Bil sem takrat še zelo mlad in odgovornost me je silno težila.

Ko se je naslednje jutro polnoštevilo zbrala naša kolona, smo odstranili kamne, ki so zapirali vhod v grob. Najprej smo pogledali napise na katafalku, da bi videli, čegav grob smo odkrili, in tu smo čitali imeni kneza Yuua in njegove žene princezinje Tuiu — v zgodovini dobro znani osebnosti: roditelja velike kraljice Teje, soproge Amenophisa III. (1406 do 1370 pr. Kr.) Takoj smo opazili, da so bili pred nami že tatovi v grobu, kajti pokrova sta bila dvignjena s krst in z glav obeh mrličev so bile odstranjene obveze — seveda zato, da so tatovi prišli do zlatih vratnih verižic. Okoliščine neposredno po pogrebu — najbrže so bili roparji grobarji sami.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Igralci igre »Revček Andrejček« pri Sv. Benediktu v Slov. goricah.

Očetova oporoka.

I.

Na smrtni postelji jim je rekel oče:

»Stopite k meni, moji sinovi, Ivan, Luka, Matevž, da čujete mojo poslednjo voljo!«

In pristopili so k njemu vsi trije sinovi.

In oče je rekel prvemu sinu:

»Ti, Ivan, vzemi iz omare moj meč! Če ga boš znal v življenju prav rabiti, ti bo v srečo. To je tvoja dediščina.«

Ivan je segel očetu v roko:

»Hvala vam, oče! Meč je zdaj moj.«

In oče je rekel drugemu sinu:

»Tebi, Luka, dajem svojega konja. Če ga boš znal v življenju prav rabiti, ti bo v srečo. To je tvoja dediščina.«

Luka je segel očetu v roko:

»Hvala vam, oče! Konj je zdaj moj.«

In oče je rekel tretjemu sinu:

»Tam v kotu sloni moja popotna palica. Tebi jo izročam, Matevž. Če jo boš znal v življenju prav rabiti, ti bo v srečo. To je tvoja dediščina.«

Matevž je segel očetu v roko:

»Hvala vam, oče! Popotna palica je zdaj moja.«

In še jim je rekel oče:

»Ne bodite žalostni, sinovi moji, ker vam nisem zapustil bogastva! Največje bogastvo tiči v vas samih, v vaših srcih; kdor ga bo dvignil in razdelil, bo osrečil ne le samega sebe, marveč ves svet.«

To je rekel oče in je umrl.

II.

Ko so pokopali sinovi očeta, so zaklenili hišo in se zbrali pod lipo sredi vasi.

Ivan opasan z mečem, Luka na konju, Matevž s popotno palico v roki.

Prvi je izpregovoril najstarejši sin Ivan:

»Z mečem si hočem osvojiti svet!« Moje srce bo srečno šele tedaj, ko mi bodo podložni vsi narodi, kar jih živi pod solncem. Slava — to bo moja sreča. Ustvaril si bom deželo solnca, kjer bom kraljeval samo jaz.«

Drugi je izpregovoril srednji sin Luka:

»Konj je uren kakor ptica. Z vsega sveta si hočem nagrabiti zlata in srebra ter ga znositi na kup. Zgraditi si bom dal zlato palačo, sedel bom na zlatem prestolu in živel kakor v raju. To bo moja dežela solnca, zlato in srebro, katerih kralj bom samo jaz.«

Tretji pa je izpregovoril najmlajši sin Matevž:

»Ne z mečem ne s konjem se ne more meriti moja popotna palica, pa vendar ne menjam z vama, brata. Kakor hrepenita vidva po slavi in bogastvu, kakor si želita sreče le samo zase, tako želim osrečiti jaz ne le samega sebe, marveč ves svet. Ves svet bodi dežela solnca, kraljica v njej pa ljubezen!«

In lipa jim je zašumela v slovo.

Ivan z mečem na desno, Luka na konju na levo, Matevž s popotno palico v roki po sredi.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Urejuje Mar. Štupca.

Sv. Andraž v Slov. goricah.
Zimski čas je, cvetje in drevje spi v mir-

ni naravi. A me dekleta ne dremljemo. Že v adventnem času smo začele in po pregovoru »v slogi je moč« delujemo v naših društvih dekleta in žene skupno in složno pod Marijino zastavo. Veselo je zdaj v naši fari, zlasti, odkar smo opravile duhovne vaje v smislu katoliške akcije. Preveč prostora bi porabile, ako bi hotele vse popisati, kako delujemo zdaj pri nas. Pozdravljamo vsa de-

kleta na Dekliških gredicah! Anika in Trezika.

Sevnica ob Savi. Prosim, dovolite tudi meni par vrstic! Izraziti Vam hočem, kako tolažilno je v mojem mlademu življenju, kadarkoli prebiram Naš dom. Kadar pride, prečitam najprvo »Dekliške gredice«; koliko veselja imam z njimi! Pa ne le to, tudi vse ostalo mi je všeč. Hvala Vam in tisoč pozdravov! Katica.

Sv. Marjeta niže Ptuja. Pri nas je zdaj 81 članic Dekliške zveze; imele smo pretečeno leto sedem mesečnih sestankov, na katerih je bilo najprej predavanje o tvarini, ki zanima in je potrebna vsaki mladenki in bodoči gospodinj; mlajše članice so nam podale lepe deklamacije, potem smo zapele lepe pesmice. Tudi skromno proslavo materinskega dneva smo imeli. Za nameček je bila navadno tudi igrica. Skupno z Mar. družbo smo uprizorile »Lurško pastirico«, ki smo jo morale večkrat ponoviti. Občni zbor se je vršil 7. septembra v Slomškovem domu. Z navdušenjem in ljubeznijo se oklepamo naše organizacije ter pozdravljamo vse tovarišice krog Našega doma: Bog živi! Marica Janžekovič, tajnica.

Frankolovo. Srčna Vam zahvala, da ste razpečali »Lurške knjižice«. To je dobro delo. Res je knjižica preprosta; tudi mala Bernardka je bila preprosta, neučena deklica, pa koliko je storila za razširjenje časti in ljubezni do Marije! Vsaka ljubiteljica mladine bi si morala staviti nalogo: najmanj 10 knjižic spravim med otroke. Nedavno mi je zatrjeval katehet: 150 knjižic smo razpečali, 150 pa sem jih zastoj razdelil med otroke; to je bilo veselje! To je bila vnuma za učence! Kar tekmovali so otroci med sabo, kdo bo znal bolje in prej zaslužil knjižico o Lurški Gospej. — Hvala in čast tako apostolskemu katehetu! Blagoslov ne bo le na otrocih, gotovo tudi v obilni meri na požrtvovalnem pastirju Jezusovih jagnjet.

Fant iz Gorenjskega: Kako lepo se glasi Tvoje pismo, moram vsaj najlepše vrstice postaviti sem-le: »Bil sem pri svojem stricu, dve uri in pol od nas. Stric si je zlomil nogo in ker sta oba sina pri vojakih, sem šel jaz pomagat, da ne bo škoda pri živini in pri gospodarstvu.« — Tako je prav! Še dolgo je pismo, a nikjer ni besedice sebičnosti niti vprašanja: »Kdo mi bo plačal?« — To je lepo, plemenito, če hitiš hitro na pomoč, kjer je potreba in ne čakaš, da bi »z muziko prišli po tebe« ali že naprej morali obljubovati, koliko

se plača — kakor je dandanes moderno. Ti si pokazal, da si vredni sin Device Marije, katera je koj hitela k teti Elizabeti, ko je zvedela, da je potrebna pomoči mlajših rok. Bog Te živi!

Frankolovo: Vaše lepo poročilo, gospod Matija, naj pride sem mnogim mladenkam v spodbudo: »Danes smo tu k večnemu počitku spremili zelo pridno pobožno Marijino družbenko, že v zgodnji mladosti si je izvolila Jezusa kot svojega ženina. Zaželela je v samostan ter dvakrat poizkušala doseči ta cilj. A bila je slabotnega zdravja, zato ni mogla ostati. Tiho se je vdala v božjo voljo ter živel v najlepši zgled vsem dekletom. Mnogo let je bila cerkvena pevka pa ne zato, da bi se tam postavljala iz nečimurnega namena, temveč res le za čast božjo. Njeno največje veselje je bilo v cerkvi zaljšati oltarje in še do smrti je gojila cvetlice na oknah, samo da bi imela kaj lepšega za ljubelega Jezusa v tabernaklju. Zdaj, ko je že bila stara 75 let in slabotna, je včasih že s težavo donášala svoje cvetličnike, pa storila je to do zadnjega z veliko ljubeznijo. Ob času, ko nikogar ni bilo v cerkvi, je ozaljšala oltar, potem pa klečala po celo uro pred oltarjem, kjer je Najsvetejše. Bog ji je poplačal toliko zvestobo. V nedeljo je bila še pri skupnem obhajilu družbenic, prve dni tedna je bila še pri sv. maši, v petek pa je ni bilo več na njenem prostoru. Ob 8. uri v jutro je mirno v Gospodu zaspala. Ker ni imela ne premoženja, ne takih sorodnikov, ki bi jo mogli oskrbovati, jo je nebeski Ženin peljal na svoj dom, da ni bila nikomur v nadlego v bolezni. — Ljubi Bog za svoje vedno skrbj. — Kako lep je bil pogreb osebe, ki je vse svoje življenje lepo živel; najstarejši človek ni mogel povedati drugega kakor vse lepo o njej. Koliko plačilo jo je gotovo čakalo v nebesih, kamor je hrepenela tako tiho in skromno vse svoje dolgo nedolžno življenje.« — Hvala Vam, g. Matija, za tako lepo poročilo! Želim iz vsega srca, da ostane tudi Vaša vzorna hčerka, ki je tako zvesta članica naše Dekliške zveze, stanovita v dobrem po zgledu blage pokojnice. Čestitam ji, da si je izvolila tako vzvišen poklic: bolničarke-redovnice. Daj ji Bog zdravje in vztrajnost v težavni službi!

Iz zelenega Pohorja: Zahvaljujem se, da je moje zadnje pismo našlo prostorček v Dekliških gredicah; prosim, sprejmite še današnjega. Toliko bi rada povedala milim tovarišicam... Res, veselo in solнечно je v našem krogu, kako lepa je mladost! Zato jo izkoriščajmo v

našo, dušno in telesno blaginjo! Vzljubimo izobrazbo duhá in srcá, učimo se neprestano, akoprav smo dale slovo šoli. Študirati pač ne moremo vse, saj tudi treba ni. Mnogo pridnih in pametnih gospodinj nam je treba — pač več nego študiranih gospodičen. Zato pa se hočemo šolati v gospodinjstvu in to potom dobrih knjig, v lepih predavanjih in v igrah, ki nam kažejo napake in vrline deklet in žen; to nam ni le v zabavo, ampak tudi v pouk. Kar smo se učile, hočemo potem tudi poizkušati v domači hiši. Zlasti si vzamimo k srcu nauke o redu in snagi, potrudimo se, da se naučimo lepo prati, likati, krpati. Pripravljajmo prav skrbno in okusimo vsako jed. Naša šola je zdaj dom, vrt, polje. Povsod naj se vidi pridna roka in modra glavica. Vadimo se v prepotrebni gospodinjstvi, v čednostih: v potrpljenju in molčanju, v postrežbi bolnikov, starih ljudi in otrok; bodimo sočutni in ljubeznivi zlasti do matere, očeta in mlajših bratov in sestríc, katerim moramo bit angel varih. Pa še nekaj hočem omeniti: Biti moramo in hočemo vse vzor čednostnega slovenskega dekleta. Kakor se sveti zlato med kovinami, tako se naj odlikuje Slovenka med dekleti. Strah in groza me navdajata, kadar zvem iz časopisov, kako se premnogi mladi ljudje pogrezajo v propast. — Liter — nož — pohotnost je žalibog življenski program celim skupinam mladih ljudi. Kako grozno in žalostno! Gorje storilec in sodelovalkam! Jeli mogoče, sodelovalkam? Da! — Neovrgljiva je resnica, da je pretežno število pobojev posledica skritega ljubimkanja. Le čitaj poročila! In samoumori?! Ali niso posledica istega vzroka? — Ako nam je res kaj na tem, da izgine grdi madež iz našega naroda, začnimo same pri sebi in v naših vrstah. — Kako se more spozabiti dekle tako daleč, da nagovarja fanta na pot v gostilno! S tem je dala priložnost in samo sebe spravila v nevarnost: Pije sicer sladko vince, ki se bo prekmalu izpremenilo v grenke solze in pelin. Poznamo sicer slučaje, da sta se — potem — vzela, a zakoni, ki so se sklepali v pijančevanju pač nikoli niso srečni. Od nas deklet je odvisno, da se take nerodnosti prenehajo med nami. Ni nobeno pretiravanje, ako trdim, da že nespodobna moda, ki jo — žal — nekatere posnemajo, povzroča mnogo gorja, ker izziva fante, da niso takšni, kakor bi morali biti. Prav resnično je pisal Naš Dom v lanskih »Dekliških gre-dicah«, ko nas je pozival: »Vprašaj samo odkritosrčnega moškega, kakšen utis napravi nanj pogled golote, zlasti deklis-

kega telesa.« Mar bomo me v skušnjavo mladeničem, ki jih itak že popačeni svet vabi v zlo? Ne, te odgovornosti si ne nakladajmo. Potrudimo se raje biti krepostne, vzorne v najdraženejši dekliski čednosti — sveti čistosti. Kakor lilije rastimo do poročnega venca ali do groba — kakor pač Bog odloči. Kako žalosten je konec strasti in skritih grehov! — Pa še ena lastnost nam je potrebna. Bodimo odkritosrčne, poštene, prostodušne. Hinaščina, zahrbtnost, dvojezičnost naj ne bo med nami. Nevarna je norčavost, ki pravi: »čakaj, tega bom pa tako-le malo za norca potegnila;« — naj ta ne bo med nami. To je polzko početje, ki ima lahko strašne posledice. Že nesmrtni naš pesnik Gregorčič je tako lepo zapisal:

»Srce človeško, sveta stvar

Ne šali ž njim se mi nikar ...

En sam pogled, srcé mrje

En sam izrek, srcé se stré.

S človeškim srcem ne igráj,

V njem pekel naš je, v njem je raj!

Čuješ dekle! Čuješ tudi ti, fant! Ali je res igrača, le mala igrača, če praviš: »hočem le malo za norca potegniti.« Koliko samoumorov, ker mu je odpovedala ali ker ji je on odpovedal ljubezen. Pač resnobno recimo s pesnikom: »S človeškim srcem ne igráj!« — Draga dekleta! Velika in sveta je naša naloga, da bodimo vsem v spodbudo k lepemu življenju; naše življenje bodi v čast Njemu, vsemogočnemu Bogu, ki razveseljuje našo mladost. — Berta.

Sv. Benedikt v Slov. gor. Splošna želja je, da bi naj fantje poročali v Našem domu o svojem delu, ki ga vršijo v fantovskih odsekih pod okriljem Prosvetnih društev. Ako danes poročamo v našem glasilu o našem delu, ki smo ga v preteklem letu vršili v dramatičnem odseku in v fantovskem odseku, ne poročamo zato, da bi se hvalili in vse, kar se pri nas zgodi, obešali na veliki zvon, ampak zato, da bi tudi druge spodbudili, da bi pogostejše poročali, kako se gibljejo fantje v naših fantovskih odsekih.

Imamo fantovski in dramatični odsek. Dramatični odsek smo ustanovili v začetku leta 1930. Namen dramatičnega odseka je, gojiti dobre, poštene igre. Prvo leto našega delovanja je bilo kaj živahno. Štiri predstave so bile, tekoma leta uprizorjene: »Deseti brat«, »Na smrt

obsojenih, »Revček Andrejček« in »Pasijon ali Kristusovo trpljenje« ki je bil brez dvoma krona vsega dela. Vseh prirediteljev tekom leta je bilo 11. Mnogo noči je bilo žrtvovanih, mnogo truda in vaj je bilo treba, toda koncem koncev imamo zavest, da smo vsaj prosti čas dobro izrabili, da smo občinstvu nudili obilico plemenite zabave. S vpriporitvijo »Pasijona« pa smo dosegli še drug namen, namreč pritegnili smo naše najboljše fante k fantovskemu odseku, ki smo ga ustanovili v poletju. V dramatičnem odseku sodelujejo fantje (nekateri tudi že poročeni), ki imajo veselo predvsem za dramatiko, v fantovskem odseku pa so vključeni tudi vsi drugi fantje, ki imajo smisel za izobraževalno delo.

Imamo redne fantovske sestanke, na katerih prav pridno proučujemo Prosvetno knjižico. 50 izvodov Prosvetne knjižice prihaja k nam, od teh imamo 30 izvodov fantje sami. Vsak ima svojo lastno knjižico. Prav resno se pripravljamo na prosvetne tekme. Že lansko leto smo v poletju gojili roket, letos pa že komaj čakamo, da se zima poslovi, in da se bomo zopet utaborili pri farovškem ribniku. Poleg rokomet bomo gojili vse panoge sporta. Fantje, če je v vas še kaj fantovske korajže, pridružite se nam. Ne samo izobrazbo, ampak tudi pošteno razvedrilo vam nudimo. Vsem fantom kličemo: Kdor za vzore ima srce, v naše stopi naj vrste. Ob koncu še naj omenimo, da smo se v prav častnem številu udeležili našega prvega fantovskega tečaja v Mariboru od 18. do 19. januarja. Enega smo poslali celo v Ljubljano. — Kaj pa naša okolica? Pokoncu zaspanci! Lenarčani, Trojičani, Šentjurčani, Ruperčani in Marijasnežničani, kako dolgo še? Pomlad prihaja v fantovske vrste — pri vas pa še zimsko spanje. Anovčani in Antončani so se že zgani. Ali hočete, da vam zapojemo tisto našo: Pri nas je korajža, pri vas pa je ni. — o. — r.

Iz šoštanja. Vsem fantom pod lipo sporočam, da se fantje šoštanjske fare prav pridno gibljemo. Imamo mesečne sestanke in podučna predavanja, pa tudi izlete. Tudi pridno čitamo katoliške časopise in knjige. V mladeniški zvezi nas je že čez petdeset, pa tudi v drugih gospodarskih društvih smo zastopani. Pa še drugi kaj poročate, kako se imate. — Fant iz šoštanjske fare.

O knjižničarskem tečaju, ki ga je priredila mariborska Prosvetna zveza dne 10. marca v dvorani Prosvetne zveze v Mariboru, naj vsem prijateljem in tovarišem pod lipo na kratko poročam. To

storim predvsem radi tega, ker vem, da se za vsako pobudo na polju našega prosvetnega dela prav živahno zanimate. Veliko nas je bilo, ki smo se odzvali vabilu Prosvetne zveze. Okoli 80. Predavanja so bila predvsem zanimiva radi tega, ker so nudila vpogled v vsa vprašanja, ki so važna za vsakega knjižničarja. Prav posrečena je bila tudi misel, da smo prejeli od vsakega predavanja izčrpen izvleček, ki nam bo dobrodošel ob tej in oni priliki. Predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec nam je podal uvodne misli o pomenu knjižničarstva za ljudsko prosveto. Nadalje so predavali po vrstnem redu: dr. Fr. Sušnik o pretresu slovenskih knjig, ki so izšle zadnjih 10 let; ravnateljica A. Štupca o tem, kako nadj knjige čitamo, da se z njimi okoristimo; prof. S. Cajnkar o vprašanju, česa katoličan ne sme čitati; prof. Fink o mladinskih knjigah; urednik dr. Vatovec je podal pregled slovenskih časopisov; prof. J. Richter je predaval o knjižničarjevi osebnosti, prof. dr. Dornik o posebnostih lepih knjigah v našem slovstvu; prof. I. Prijatelj o pomenu knjižnic; inž. Simonič o pomenu kmetske strokovne knjige, prof. Šedivy pa o tem, kako vzgajamo ljudem pravi okus. Zelo koristno je bilo tudi za vse udeležence tečaja, da smo si ogledali Cirilovo tiskarno in knjigovoznico in da smo mogli občudovati velike uspehe podrobnega in vztrajnega dela za dvig ljudske prosvete. Prosvetni zvezi kakor tudi vsem predavateljem naša najpriskrnejša zahvala. — Tone.

Naše mnenje. Pod lipo v predzadnji številki mnogo pažnje, predsodka in priznanja je žel brezdvomno jednat članek o Zavarovanju kmetskega ljudstva. Zamisel bo v celotnem načrtu srečno izvedena, lek tisočerm trpinom. Pristavka nič umestnejšega k temu ni mogoče od izraza g. pisatelja: Čisto odveč bi bilo, ko bi hotel kdo potrebo ter pomen takšnega zavarovanja šele dokazovati. Živi dokazi so množice onemoglih in pone srečnih, še bolj pa potrebnih, revežev po mestih in vaseh. Če obstoja in končno žanje odobravanje zavarovanje živine, bilo bi ne samo greh ampak tudi sramota zanemarjati še dalje koristi kmetskega delovnega ljudstva. Pa še misel: V interesu kmetske mladine pa je, da se pri predlogu upoštevajo želje tudi naše kmetske mladine. Dobro zadeto! Mladini gre bodočnost, zato ji gre beseda! Ista občuti z dneva v dan vso težo kmetskega dela; ost v srce ji je beda od boleznih in nezdog zasačenih, kakor tudi na starost brez prave zaščite na tuje prage

navezanih. Propagando odpomoči prizadetim pozdravlja zato naša kmetška mladina prav iskreno! — C. M.

Kam plovemo? Dnevno čitamo v časopisu o grdih pretepih in ubojih. In to predvsem o nedorasli mladini, ki je vsa podvržena grdim — lahko bi rekli — živalskim strastem. In z žalostjo moramo priznati, da je ta posurovelost v prvi vrsti v mladini naroda, kojega predniki so bili narod poštenjakov. V sinovih vernih slovenskih mater, pa največje divjaštvo! O, žalostna resnica!

Danes je velik del mladine — ki bi moral biti zdravo jedro naroda — moralno skoraj na smrt bolan. Pa saj ni čuda. Kako je vendar mladež vsa prepojena z alkoholom, z raznovrstno tujo pomešano kletvijo in grdim, nesramnim govorjenjem. Na zunaj se ti zdi, da kažeš s takim govorjenjem pogum, junaštvo, močastost; v resnici pa pokažeš vso svojo slabost in onemoglost. Postal si suženj svoje grde razvade, ki te preobvlada in preмага.

In alkoholizem? Popivanje se nam spet zdi nekaj fantovskega, junaškega, ime-nitnega in seveda tudi omikanega; da se v pijanosti vedemo slabše kot brezumna živina. — Pijanec — pa junak: to je kakor bi se zajec oblekel v levovo kožo. Volja je podlegla nagnjenju. Ali ni to najhujši poraz za mladega človeka?! — To je resnično junaštvo: zмага volje nad nagnjenjem; to je resnična omika: vladarstvo človekovo nad lastno naravo.

Največja pomočnica za to mladinsko propast pa je v veliki meri slaba, pokvarjena družčina. »Povej mi, s kom ob-čuješ in ti bom povedal, kakšen boš postal,« pravi pregovor. »Od enega gnilega jabolka se jih lahko veliko ogrije.«

Vesela hoče biti mladina — pa ne zna! Ali se takšni mladini, ki je sprta s pravili vesti, sme zaupati krmilo bodočnosti? Današnji časi so prinesli ravno za neizkušeno mladino toliko nevarnosti; svet nudi toliko zapeljivosti in pogubonosnih mamil, da se mlad človek mora z vso odločnosti boriti, da se ohrani v poštenosti. Da, versko-srčne omike nam manjka!

Kaj pa torej poštena družčina? Zakaj se mladina tako malomarno oklepa na krščanski podlagi delujočih organizacij? Precejšnja večina je takih, ki namenov in ciljev naših društev ne razumejo — ali bolje rečeno — nočejo razumeti; manjka jim Slomškovega duha. Fant, ki noče v vrste fantovskega pokreta, je pač velik bojazljivec, boji se, da se mu bodo njegovi prejšnji, pokvarjeni tovariši posmehovali in norčevali iz njega, ako bi

ob društvenih praznikih z drugimi vred pristopil k obhajilni mizi in hodil k fantovskim sestankom. Drugače pa je najbolj korajžen fant, ki se nobenega, še tako krepkega »aufbiksa« ne ustraši. Zdaj se mu pa vendar strašno tresejo hlače pred brezpomembnimi nasmeški njegovih prejšnjih, sprijenih tovarišev.

Mladina pa brez družine ne more biti, zato bi morala biti njena dolžnost; poiskati si pošteno tovarišijo, katero bo šele v poznejših letih znala prav ceniti.

Zato pa vsi, ki se zbiramo okrog Našega doma, zavedajmo se v polni meri, da bomo enkrat morali dati odgovor Njemu, za katerega živimo; Njemu, v katerega organizacijo bi bili enkrat vsi radi sprejeti.

Končno pozdravljam širom mile Slovenije vse poštene, mladosti zavedajoče se fantje pod lipo, kakor tudi vsa krščansko misleča dekleta, zbrana pri Dekliških gredicah, želeč vam: Zavedajmo se resnosti sedanjega časa, vztrajajmo v borbi za krščanska načela, bodimo gojitelji poštene tovarišije. Skrbimo, da bomo vredni člani človeške družbe in v tem duhu vas Bog živil! — Ognjeslav Slovenje-goriški.

V Ptuj smo imeli v nedeljo, 22. marca okrožni tečaj, združen z okrožnim sestankom fantov, včlanjenih v mladinskih odsekih prosvetnih društev P. Z. Iz Maribora sta prispela na tečaj, ki so se ga udeležili vneti zastopniki prosvetnih društev iz celega ptujskega okrožja, dr. Jeraj in urednik Našega doma dr. Vatovec. Na okrožnem sestanku sta najprej poročala dr. Jeraj in dr. Vatovec, nakar je p. Mirko Godina iz Ptuja otvoril enodnevni tečaj, na katerem so bila predavanja po sledečem vrstnem redu: urednik dr. Vatovec nam je predaval o raznih duhovnih tokovih naše dobe ter o časopisu, odvetnik dr. Remec nam je podal nekaj prav zanimivih pravnih nasvetov, dr. Jeraj nas je navdušil za vzvišena načela zadrugištva, p. Mirko Godina pa je razpravjal o tem, kako poživiti delo v naših prosvetnih društvih v korist Cerkve, kralja in domovine. Takšnih poučnih tečajev si še več želimo in smo trdno prepričani, da bodo tudi drugod tako lepo uspeli kakor pri nas v Ptuj. Pozdravljeni fantje pod lipo v imenu vseh Prlekov. — Jože.

Koroško pismo. Že dalje časa sem premišljeval, da napišem par vrstic za Naš Dom. Evo jih danes. Tudi nam koroškim Slovencem ni rožnato postlano. Germanizacija povsod. Poglejmo malo naše šole; na nekaterih poučujejo našo slovensko deco nemšču prijazni učitelji, ali pa

popolni Nemci. Navedem slučaj iz celovške okolice. V tem slučaju se odlok deželnega sveta od strani naših učiteljev popolnoma ignorira. Torej ima učiteljstvo večjo moč, kot pa deželni šolski svet. Odlok se je glasil, da se naj poučuje v prvem in tudi še v drugem razredu s slovenskim učnim jezikom. Učitelji pa se le ne zganejo in s tem je tudi vse to njih početje veljavno.

Narodnost in germanizacija. Ti dve struni so ena proti drugi tako napeti, da se šolarji na ljudskih šolah med seboj pretepravajo. Tu se slišijo besede na eni strani »čuša«, na drugi strani »nemčur«. Še bolj zanimiva pa je bila neka šolska prireditev. Pri tej je bil tudi navzoč pevski zbor g. učitelja, ki je po slavnostni prireditvi tudi nemško pel. Šolarji slovenske zavednosti so šli ne daleč od šole en hribček in zapeli tam slovensko pesem »En hribček bom kupil, bom trte sadil, prijatelje povabil, še sam ga bom pil.« To je bila iskra na slamnato streho. Prihitel je g. učitelj in jim delil zašušice.

Zanimivo je ob tržnih dneh v Celovcu. Pridejo Nemci in Slovenci skupaj, a povsod na ulicah se sliši slovensko govorjenje. Takšen je torej nemški Celovec.

Nedavno sem zavil v Celovcu v brivnico. Med tem pride gospod, ki je vzel takoj častnik v roke, in glej, mož se je čudil, da imajo Nemci v Jugoslaviji take velike pravice na šolskem polju. Je torej slutiti, da se tukaj na Koroškem bahajo s pravicami, katere jugoslovanska vlada Nemcem v Jugoslaviji deli, nam pa ne dajo nobenih pravic glede šol, kot vobče.

Pa, kar je nas koroških Slovencev, ostanemo trdni v teh grozovitih burjah. Ne pozabimo na materni jezik, saj ga je nas učila prvič naša mamica. Pa saj lahko dobimo pomoč v tem lepem listu. Našem domu, če se pridno zbiramo krog njega.

Čas...

Čas vodi po življenja poti —
težek, truden večkrat je korak,
ko nas po pečeh in trnju vodi...
Malo le počitka nudi mrak...
Drugi dan pa zopet pot nastopi —
čas ne čaka, še za misel ne —
Višje ko dospesh v življenja poti,
srčnejše zvečer ti bo srce...
Če pa še korak se nisi zgnil,
puščal delo — jutri to storim —
Ah, gorje ti, ker si s tem zapravil
srečo in veselje z njim...

Hitrica.

Fantje vkup! Smisel fantov za prosvetno organizacijo napreduje. Naš dom je že v zadnji številki poročal o delavnih fantovskih odsekih prosvetnih društev na področju mariborske Prosvetne zveze. Sedaj so se fantovskim vrstam priključili tudi fantje od Sv. Jurija ob P., Sv. Ane v Sl. g. in Sv. Lovrenca na Drav. polju. Ustanovili so si svoje fantovske odseke v okvirju domačih izobraževalnih društev. Prav živahno se tudi gibljejo fantje v Spuhlji pri Ptuj, kjer so si ustanovili svoj kolesarski odsek ter pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah, kjer imajo svoj odsek prosvetnega društva. Živeli takšni fantje! Tudi drugod naj se fantje vzdramijo in si ustanove svoj odsek. Na željo pride k ustanovitvi za stopnik Prosvetne zveze iz Maribora.

S čim naj se fantje bavijo preko polja, ko prosvetno življenje spi? Ustanovljajte kolesarske odseke in prirejte skupne izlete in tekme med fanti, člani prosvetnih društev v sosednjih farah. Ustanovljajte tamburaške odseke ter se vežbajte, da bote v prihodnji sezoni lahko nastopali na prireditvah prosvetnih društev. Pa tudi pevske zборе snujete, da bote na taborih lahko zapeli. Življenja med fanti! Veselega in živahnega življenja! O tekmah, izletih in novih odsekih bo Naš dom prav rad poročal.

Tudi o fantovskih taborih je nanesel razgovor med fanti. Tabori naj bi se vršili tudi letos, in sicer naj bi bil en tabor v Slovenskih goricah, drugi za Prekijo, tretji za Savinjsko dolino, četrty za konjiški ter za šmarsko-rogaški okraj, peti za Gorenjsko, šesti za Dolenjsko, sedmi za notranjske kraje, osmi pa za Posavje. Toliko sem mislil, da lahko povem misel, ki se je sprožila ob naših razgovorih pod lipo. Pozdravljeni fantje od vsepovsod! — Martin iz Sav. dol.

Dragi fantje! Že precej časa sem naročnik Našega doma. In vendar še nisem vstopil v duhu med vas, dragi fantje, pod zeleno lipo. Prav iz srca rad citam ta list, ki je kakor nalašč za kmetško mladino. Nestrpno čakam številko za številko in to radi lepih beril in drugih krasnih povesti. Dandanes bi naš kmet ne mogel živeti brez strokovnih knjig in drugih časopisov. Marsikateri kmet pravi: škoda za denar, da bi ga dajal za take čečkarije. Pa to ni res. Svet je reka, ki teče svojo pot naprej. Sedanji kmet ne more tako gospodariti, kot so naši pradedje. Hiša, kamor ne prihaja noben časopis, se mi ravno tako zdi kakor drevo brez listja. Te besedice je zapisala roka kmetkega fanta. Nisem izobražen, pa zato hočem tem bolj slu-

žiti Bogu, staršem in domovini. — Pohorski fant iz Zreč.

Naš pokret. V zadnji številki Našega doma sem kratko podal razvoj našega fantovskega gibanja, ki se je pričelo lanskó jesen in se nevdružno nadaljuje. — Fantje vedno bolj uvidevajo, da je edina pot do boljše bodočnosti slovenskega naroda v dobri, na katoliških načelih zgrajeni organizaciji, ki nam je zmožna ohraniti našo moško mladino na poti poštenja in zvesto večno lepim idejam katoliške misli. Važno in nujno potrebno je, da se tega zavejo tudi oni, ki so dosedaj stali ob strani neodločni, kaj bi ukrenili. Ni danes čas za dolgotrajno uganjanje — bi ali ne bi — ampak treba nam je krepkega, odločnega dela, treba hitrega preudarka. Ali mar nismo mi v zadnji dobi že mnogo zamudili? Brez dvoma! Zakaj? Edino radi svoje neodločnosti. Preveč jadikujemo in tožimo o nevarnosti, ki nas obdaja, vse premalo pa storimo, da bi vedno bolj prodirajoči val verskega indiferentizma in z njim združene splošne posurovelosti odvrnili ali vsaj oslabil. Bolj kot kdaj velja danes geslo velikega Slomskega »malo govoriti, veliko storiti«. Bije se danes ljut boj za krščanska načela in pa za mladino. Razumljivo! Saj je mladina tista roka, ki sega v bodočnost. Zato bodi naše delo in vsa naša skrb posvečena mladini, osobito našim fantom — bodočim voditeljem naroda. Zakaj ponekod naša prosvetna društva ne delajo, oziroma samo životarijo? Zato, ker nimajo v svojih vrstah mladine. Ni zadosti, če velik del naših društev priredi na leto eno, ali dve igri, če izposodi nekaj stotin pri-povednih knjig. Ne, ampak vsa pozornost se mora osredotočiti **našim fantom v fantovskih odsekih**, Fantovski odsek mora biti punčica vsakega prosvetnega društva. V raznih odsekih, dekliskih, dramatičnih, pevskih, godbenih, **zlasti pa v fantovskih odsekih** se naj odraža življenje in delo naših prosvetnih društev. — Pomlad je prišla v deželo, s pomladjo pa naj pride novo življenje v naša društva potom naših pridnih fantov, združenih v fantovskih odsekih. Krasno delajo ponekod fantovski odseki, dokaz temu življenje šostanjskih fantov, orisano v zadnjem Našem domu. Vkljub neugodnim razmeram so ohranili svoj optimizem, vero v boljšo prihodnost, vsestransko delajo v prosvetnem, verskem, organizatoričnem in športnem oziru. Tem marljivo delujočim odsekom so se pridružili zopet novi odseki ter pomnožili armado katoliških slovenskih fantov. — Veliko navdušenje so poka-

zali fantje v slovenjgraškem okraju, kjer so si v Razboru in v Šmartnu ob priliki smučarskega tečaja, ki ga je vodil brat Škamlec, osnovali fantovski odsek. Že obstoječim odsekom v Slovenskih gorcah sta se pridružila odseka pri Sv. Antonu in Sv. Juriju, Razumljivo, da niso hoteli zaostati fantje od Št. Lovrenca na Dravskem polju. — Pa naj reče kdo, če ni pomladi v naših fantovskih vrstah? Samo to želimo, da bi se armada katoliških fantov stalno množila, in da bi se zganili zaspanci tudi drugod. — Tekom meseca maja se bodo vršile prve prosvetne tekme naših fantovskih odsekov. Fantje se radi postavijo in veliko dajo na svojo čast. Niti najmanjšega dvoma ni, da se bodo člani naših fantovskih odsekov postavili tudi ob priliki tekem. — Kdo bo več in boljše znal! Tekme bodo pokazale sadove zimskega dela ob priliki fantovskih večerov; toda pokazale bodo tudi vsem našim prijateljem, da je v naših fantih mnogo korajže in najboljše volje za delo. Mi mladi, mi gremo naprej z trdnim prepričanjem, da bomo s svojim delom in vztrajnostjo dočakali — naš veliki dan! — M. Geratič.

1. **Gremo v Korotan.** Čitanka o Koroški, priredil Rudolf Wagner, izdala in založila »Slomska družba« v Ljubljani. S 16 slikami in zemljevidom Slovenske Koroške. V karton vezano 20 Din. Do postavitve sedanje državne meje so bile ozke zveze med Slovensko Koroško in Sp. Štajersko. Slovenski Korošci so v obilnem številu prihajali na sejme na Štajersko. Kupovali so tu živino, konje, ovce, vino. Do l. 1859 so bili slovenski Štajerci in slovenski Podjunčani-Korošci v eni in isti škofiji s sedežem v Št. Andražu v Lobudski dolini. Dekanije Pliberk, Doberlvas, Velikovec so spadale v lavantinsko škofijo. — Četudi smo danes ločeni po državni meji, vendar nas družijo nerazdružljive vezi plemenskega in jezikovnega sorodstva. Nikdar ne bomo pozabili, da smo od Boga Stvarnika prejeli isti materinski jezik, isto narodnost. Vsi pripadamo istemu slovenskemu rodu, istemu jugoslovanskemu narodu. »Kar je Bog združil, naj človek ne loči,« pravi sv. pismo. Na Koroškem bivajo naši bratje po krvi in jeziku. In kako krasen je Slovenski Korotan, ta dežela jezer in gora! Izšla je

knjižnica, ki nam na prezanimiv način popisuje Slovenski Korotan in slovenske Korotance. Knjižica je ravno tako primerna za odrasle kakor za mladino. Na silkah vidite Celovec, Beljak, Pliberk, razna koroška jezera, Gospósveto, slikovite koroške slovenske narodne noše, odlične može slov. Korotana, celovskega zmaja in ustoličenje koroških vojvod. Naj ne bo Slovenca (Slovenke), ne mladega ne odraslega, ki ne bi čital krasne knjižice! Večna zvestoba našim slovenskim rojakom na Koroškem!

2. **Francoščina brez učitelja.** Dr. Stanko Leben: Smotreno izdajanje pripomočkov za učenje tujih jezikov, ki ga tako uspešno in tako hvalevredno goji Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, je v naših razmerah kulturen čin prvega reda. Zlasti v poslednjem času nam je podarila nekaj učbenikov (angleškega, nemškega in italijanskega jezika), ki po svoji praktični uporabnosti, predstavljajo naravnost vrhunec dosegljivih možnosti, po svoji strokovnjaški tehtnosti in točnosti pa po večini prirediteljev dosežajo pri nas doslej še nedoseženo višino. Pravkar je izšla 175 strani obsegaajoča knjižica pod naslovom »Francoščina brez učitelja«, ki predstavlja prvi del zgoščenega, najpreprostejšemu človeku dostopnega učbenika francoskega jezika in ki obsega osnovne pojme iz francoske slovnice. Knjiga je namenjena najprej samoukom in — kakor rečeno — je pisana na tako preprost in jasen način, da se je more z uspehom poslužiti tudi človek, ki nima višje izobrazbe. — Brez poštnine stane prvi del Lebnove »Francoščine brez učitelja« le 28 Din, s poštnino 32 Din. Naročila sprejema Cirilova knjigarna v Mariboru.

3. **Kdor je prečital povesti: »A njega ni...« in »Kraljica Estera«** je nikdar ne pozabi. Krasni sta. Obe se dobita v Cirilovih knjigarnah v Mariboru po 15 Din. Sezite po njima!

4. **Magister Anton.** Ivan Pregelj, (Zbirka domačih pisateljev.) Pričujoči roman je treba uvrstiti med boljše njegovo prozo. Prepletenost dogodkov napravlja roman zanimiv v fabulativnem oziru, v pesniško-jezikovnem oziru pa predstavlja delo nov primer Pregeljeve izrazne in ustvarjalne moči.

5. **»Gobavca je poljubila.«** François Mauriac. (Leposlovna knjižnica.) François Mauriac je umetnik svetovnega slovesa. Dasi odločen katoličan, ga je treba imenovati med onimi, ki danes zavzemajo vodilna mesta v francoski književnosti. — Izdaja je naravnost vzorna. Arh. Jože Mesar je knjigo razkošno

opremil,, tako da nudi po zunanji opre-
mi in v tipografskem oziru največji užitek očem. Tudi prevod je lep in razodeva pesniškega prevajavca in jezikovno izbrušenost slavista. Lapidarno pisani uvod nam nudi kratek, a izčrpen in pronicav pogled v pisateljevo umetniško ustvarjanje.

6. **»Leto strahote 1793.«** Victor Hugo. (Ljudska knjižnica.) »Ljudska knjižnica« Jugoslovanske knjigarne, ki se je sedaj reorganizirala in uvrstila med ostale njene knjižne zbirke leposlovnega značaja, ima predvsem namen, predstaviti najširšim slojem domače in tuje pisatelje, ki naj bi jim s svojimi deli nudili ne samo zanimivo in poučno čtivo, marveč jih prav tako notranje poglobljali ter vžebali estetski okus. S tega vidika se zdi »Leto strahote« prav primerno izbrana knjiga, kajti njenega avtorja označujejo vse tiste lastnosti, ki morejo pisatelja čimbolj popularizirati: snovna zanimivost, romantični način pripovedovanja in gorko, za človeka bijoče srce. Roman »Leto strahote 1793« — prevod je priredil Franc Terseglav — spada med pisateljeve zgodovinske povesti. Snov je vzeta iz viharne dobe francoske revolucije. Film dogodkov, ki gredo v romanu mimo nas, naj nam samo predoči notranjo podobo »leta strahote« francoske revolucije. Zato so tudi ljudje njegovega romana v prvi vrsti predstavniki idej, bolj idealizirani nego psihološko poglobljeni, taki so ta Cimourdain ali Gauvain ali Lantenac... In prav tako je usoda uboge matere in njenih treh mlilih, sladkih otročičev z imeni René-Jean, Alain in Georgeta, ki nam jih pisatelj slika še s prav posebno milino in lično nežnostjo — v bistvu le podoba vseh neštevilnih mater in otrok, ki predstavljajo človeštvo v najintimnejših globinah vernosti, preprostosti in čistosti. In prav idejne osnove človečanstva, ki jih izpoveduje pisatelj, so osnovni zmisel in načrt pisateljevega pripovedništva.

7. **Prosvetna knjižnica,** ki jo izdaja mariborska Prosvetna zveza, vrši z izdajanjem posameznih zvezkov, v katerih se obravnavajo vsa važnejša sodobna vprašanja, veliko prosvetno poslanstvo zlasti med kmetsko mladino, ki so ji ti zvezki namenjeni. Doslej je izšlo že šest zvezkov. Peti zvezek, ki vsebuje važne podatke o zadružništvu, se je radi izredno živahnega povpraševanja iz vseh krajev Slovenije moral ponovno izdati v drugi izdaji. Najnovejši šesti zvezek pa nosi naslov »Najvažnejša vprašanja naše dobe«, v njem razpravlja mariborski bogoslovni profesor Stanko Canjkar o

verskem vprašanju kot prvenstveno važnem vprašanju. Novoizšli zvezek se namroča pri Prosvetni zvezi v Mariboru, Aleksandrova cesta 6. Istotam se dobijo tudi vsi ostali zvezki. Vsak zvezek stane jedva 1 dinar.

8. »Deklica z odprtimi očmi«. Pierre l'Ermite. Izven programa, ki je bil določen za »Ljudsko knjižnico« Jugoslovanske knjižarne v okviru njenih knjižnih zbirk na mesečno plačevanje, je pravkar izšel v doslej običajni zunanji obliki prevod Pierre l'Ermitovega romana »Deklica z odprtimi očmi«. Najtopleje priporočamo vsem tistim, ki so to knjigo že z napetostjo pričakovali, da si jo čimprej nabavijo. Velja v platno vezana 42 Din, broširana 30 Din. Naročniki »Jugoslovanske knjižnice« v okviru knjižnih zbirk Jugoslovanske knjižarne na mesečno odplačevanje dobe knjigo s 25% popustom, to je vezano v platno po Din 31.50, broširano pa po Din 22.50, vendar tega zneska ni mogoče plačati na obroke, kakor za nobeno s 25% popustom naročeno knjigo.

9. Prigode malega Nonnija, Jon Svensson. (Zbirka mladinskih spisov.) Pričujoča knjiga je eno izmed onih redkih del mladinske literature, ki jim moramo brezpogojno priznati veliko življensko in umetniško pristnost. Že dolgo nisem bral mladinske povesti, ki bi bila nudila toliko resničnega užitka, kakor te-le »prigode malega Nonnija«. Kako jo bodo morali požirati šele mlajši! Založnici in prevajavcu (dr. Joža Lovrenčič), moramo biti za drobnost knjižico, ki je tudi zunanje okusno opremljena, resnično hvaležni. Naj sežejo po njej vsi, ki jih žeja po lepi in dobri knjigi. Pričujoča knjiga ima vrhu tega še to prednost, da more nuditi največji užitek ne samo mladini, kateri je v prvi vrsti namenjena, marveč tudi vsem odraslim, če le niso zgubili prav vsake vezi z mladostjo in njenimi prelestnimi vizijami.

10. France Veber: Sv. Avguštin. Zbirka poljudnih znanstvenih in drugih spisov — »Kosmos« — se ni mogla pričeti lepše nego z izdajo pričujoče Vebrove študije o sv. Avguštinu. S tem smo tudi Slovenci vredno proslavili tega izrednega in edinstvenega duha, velikega človeka, misleca in svetnika, »ki se ga mora ob 1500 letnici njegove smrti enako hvaležno ter dostojno spominjati opojna, svetska in cerkvena Evropa«, kakor pra-

vi pisatelj v uvodu. — Knjiga je izšla v vrsti zbirke znanstvenih del, ki jih izdaja Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Stane 80 Din.

11. Kvišku zdaj dežela vsa! Beseda o Katoliški akciji. V Ljubljani 1931. Knjigo poklanja pisec prevzvišenemu vladiki ljubljanskemu dr. G. Rožmanu. Knjiga se dobi pri »Naši slogi«, Dunajska cesta 17. Nevezana stane 20 Din, vezana pa 30 Din.

12. Med življenjem in smrtjo, dnevnik krmarja Albanova. Iz ruščine preložil B. Vdovč. Izdala Družba sv. Mohorja v Celju. Stane za ude: broš. 27 Din, vez. 36 Din, za neude: broš. 36 Din, vez. 48 Din.

Smelo se lahko trdi, da je to najzanimivejša knjiga te vrste, kar jih je kdaj izšlo pri nas, in marsikdo, posebno pa tisti, ki ni bral uvoda strokovnjaka, bo mislil, da je vsa stvar izmišljena, kakor Robinzon. Pa ni. Samo škoda je, da ta dnevnik ni cel in so prva poglavja pisana le po spominu, ki je pa pri takih razmerah gotovo trpel, kar bo vsakomur jasno, ako pomisli, da tudi naši vojni ujetniki, ki so napravili pot skozi vso Sibirijo in po morju v domovino, ne vedo skoraj nič povedati. Pot pa, ki jo je napravila ladja »Sv. Ana« in njena posadka, je še vse drugačna.

13. Zametene stopinje. Avtoriziran prevod iz francoščine. Spisal Henry Bordeaux, prevela Krista Fafrner. Mohorjeve knjižnice 39. zvezek. Založila Družba sv. Mohorja; natisnila Mohorjeva tiskarna v Celju. 284 strani. Vez. za ude 39 Din za neude 52 Din, broš. za ude 27 Din, za neude 36 Din. Lepa, zanimiva knjiga!

14. Jetnik v gorah meseca. Spisal T. C. Bridges, iz angleščine prevel A. Anžič. Družba sv. Mohorja 1931. Mohorske knjižnice 40. zvezek. Cena: za ude vez. 24 Din, broš. 15 Din, za neude: vez. 32 Din, broš. 20 Din. Taka povest je kakor nalašč za lene, razvajene, trmaste in presite fante, tako bi človek rekel, ko jo prebere.

15. Kamnarjev Jurij. Spisal France Seljak. Založila Družba sv. Mohorja 1931. Mohorjeve knjižnice 38. zvezek. Strani 228. Cena: za ude broš. 21 Din, za neude broš. 28 Din, vez. 44 Din. To je povest povojne Primorske. Naročajte jo! Vse navedene knjige se lahko naročijo pri knjižarni Cirilove tiskarne v Mariboru, Koroška cesta 5 in Aleksandrova cesta 6.

Vsi, ki še niste izvršili svoje dolžnosti in ki še niste plačali naročnine, storite to čimprej. Zavedajte se, da vzdržuje Naš dom kmečka mladina sama. Naj bi ne bilo fanta ali dekleta, ki bi ne bila naročena na Naš dom.

KOTIČEK ZA VSE

Črkovnica. (15 točk.)

Besede naj pomenijo:

a	a	a	a	a
a	a	č	e	e
e	e	e	e	e
g	i	i	i	j
j	k	k	l	l
l	m	n	n	n
n	o	p	r	s
t	t	t	u	v
v	v	v	v	z

- ognjenik v Evropi,
mesto v Palestini,
strežnika pri slovesni sv. maši,
žensko krstno ime,
ime za vladarja,
mesto v Grčiji,
prorok,
druga beseda za požar,
izdelki domače obrti.

Prve črke,čitane navzdol, povedo praznik, zadnje zadnje črke,čitane v isti smeri, pa skrivnost iz Gospodovega življenja,, ki se takrat obhaja.

Križaljka. (5 točk.)

1	2	3	4		5	6	7
	8				9		
10					11		

Vodoravno:

- plod,
 - prevozno sredstvo,
 - tuj denar (okrajš.),
 - starši,
 - žensko krstno ime,
- Navpično:
- žensko krstno ime,
 - pokoj,
 - tujka, ki pomeni dobo,
 - v čem prenaša kmet listje?
 - isto kot 9. vodoravno,
 - zdravilo,
 - ime krave.

Rešitev pošljite do 15. aprila 1931. Nagrade: kakor običajno.

Rešitev ugank iz marčne številke Našega doma:

Steber: M, Nil, april, Pavel, slava, Simon, Tabor, sloka, vedro, Drina. — Mir vam bodi!

Posetnica: Cestni nadzornik.

Skrit pregovor: Bolje je lačnemu zaspiti, kakor dolžnemu ostati.

Zlogovnica: Spalnica, lopata, Idrija, koruza, Abraham, Rafael. — Slikar.

Črkovna podobnica: Dr. Ivan Pregelj.

Enačba: Naš dom.

Rešilci: (Številke v oklepajih povedo, koliko ugank je kdo rešil pravilno.) Jožef Novak (6); Radoslav (6); Ignac Čeh (6); Ela Cencelj (6); Franc Štrukelj (6); Fran Kolšek (5); Orlič iz Vojnika (5); Micika Jus (3); Jurek Štrbunk (6).

Nagrado dobila: Ignac Čeh in Ela Cencelj.

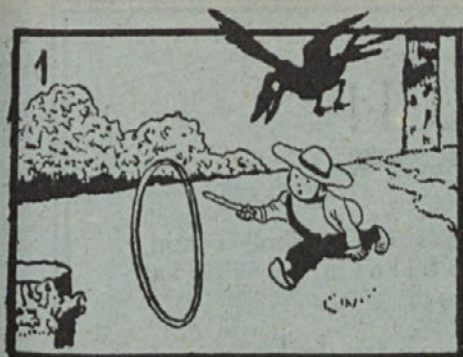
Skrivalnica.

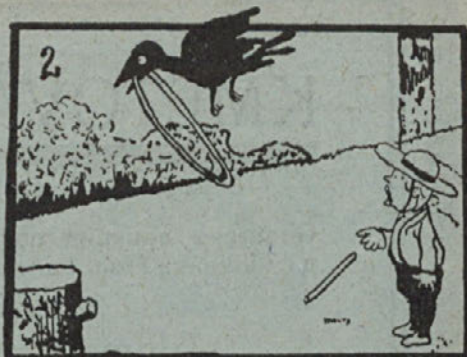
Kje je veslačeva žena?

Zastavica. (10 točk.)

- Iz česa obstoji samostan?
- V čem sta si enaka pastir in zanikar učenc?
- Če prva črka nosi kljuko, ljudje me radi uživajo; Če prva črka nima kljuke, ljudje na meni bivajo.
- Kako sta si podobna konj, ki nese jezdeca, in kura?
- Kje ima zemlja svoje središče?
- Kaj loči Japonce od drugih azijskih narodov?

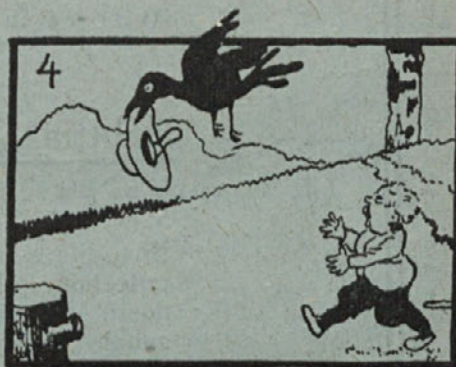
Mihec je vesel.

Jo-o-oj!

Solze.

Jo-o-oj!

Nekaj se pripravlja.

Zdrav zarodi!

KMETOVALCI!

Gnojite z apnenim dušikom, s tem najbolj cenim,
učinkovitim in rentabilnim dušičnim
gnojilom

domačega proizvoda!

Z apnenim dušikom
ne dajemo zemlji samo dušika,
marveč tudi apna.

Tudi
žlahtna vinska trta
je za apneni dušik prav posebno hvaležna.

Navodila o načinu uporabe, o
potrebni količinah, o rentabil-
nosti, dobaviteljih, uspehih in
cenah apnenega dušika daje
proizvajalec:

Tvornica za dušik d.d. Ruše
pošta Ruše pri Mariboru.

V tej tvornici se tudi dobiva mešanica

„Nitrofoskal Ruše“,

napravljena na poseben paten-
tiran način iz gnojil:

apneni dušik + kalijeva sol + superfosfat